

Excursieverslagen

Hunzedal, 1 februari 2004

Ondanks de regen vertrokken we met negen fanatiekelingen van het Overwinningsplein. De weersvoorspelling was buien en af en toe zon, dus het zou vast wel een mooie dag worden. Eerst naar het Boeremapark in Haren. Binnen tien minuten zagen we daar vijftien verschillende soorten vogels! Vooral de kleine vogels als Koolmees, Pimpelmees en Zwarte Mees lieten zich goed horen. Maar hun geluid werd toch overstemd door dat van een stel hongerige witte ganzen die luid gakkend richting brood gingen. Veel Vinken, en ook enkele Goudvinken, lieten zich goed bekijken. Een Vlaamse Gaai was hoorbaar aanwezig en ook de Merels zongen volop. Door naar Hoogezand, naar het Foxholstermeer. Daar viel het aantal vogels nogal tegen; wel Kuifeenden, veel Wilde Eenden, wat Smienten, een enkele Fuut en nog meer Wilde Eenden. Een Aalscholver hield het voor gezien en zocht de vis in een andere plas. Een Torenvalk op de draad van de hoogspanningsmast bleef net zo rustig zitten als twee Buizerds die elk op een paaltje zaten; het was te nat om je erg in te spannen. Ook voor ons, dus snel weer in de auto's en door naar het Hunzedal. De regen viel nu wel erg langdurig en mijn humeur werd er niet beter op: geen gans te zien! Bij het Annermoeras maar eens bij de plasjes van Spijkerboor gekeken: een Grote

Zilverreiger stond op de oever van de tegenoverliggende dijk. Mooi, zo'n grote witte vogel. Een mooi contrast met de Blauwe Reiger die vlak bij hem stond.

Verder zagen we daar een groep van circa tachtig Canadese Ganzen zwemmen; iemand riep 'een Indische gans!'. Dit bleek een Canadese Gans met de koptekening van een Indische Gans te zijn, een kruising dus. Grote groepen Smienten floten in de lucht boven ons, een Grote Zaagbekvrouw was druk aan het vissen, een Dodaarsje zocht zijn voedsel, veel Kok- en Stormmeeuwen maakten samen met de grote aantallen Wilde Eenden het beeld compleet.

Inmiddels kwam de regen met bakken tegelijk uit de lucht vallen; een kwartiertje wachten bij de volgende stop leverde geen droog weer op. We besloten naar huis te gaan. Op de terugweg klaarde het weer enigszins op en dan zie je opeens zowel aan de linker- als aan de rechterkant van de weg grote groepen ganzen!

Veel Rietganzen, nog meer Kolganzen, wat Grauwe Ganzen en een aantal Brandganzen vormden het besluit van deze (verregende) excursie.

Madeleine Graauw

De Grauwe Gors 2004-1

Het Grootte Zand, Hooghalen 28 februari 2004

Nog maar net kennisgemaakt met de Avifaunaleden en excursiegenoten of daar had ik de opdracht binnen het verslag te schrijven. Nu is het altijd nuttig om nieuwe kennis te consolideren en dus ik zal met deze taak mijn voordeel proberen te doen. Reden om me aan te melden was om als huis-tuin-en-keukenvogelaar wat bij te leren. Het was prachtig weer, vrieskou met zon, en in Groningen een dun laagje rijp. In Hooghalen was het iets minder

wit. We troffen excursieleider Berry Heijman en zijn vrouw op de parkeerplaats bij het herinneringscentrum Kamp Westerbork. Het Grootte Zand ligt net ten noorden daarvan. Het bleek een prachtig gebied van bos, hei en venetjes, grenzend aan weilanden, dat we min of meer voor onszelf hadden. Daarbij waren wij overigens wel met negentien personen, een grote groep.

Al voordat we de eerste honderd meter in het bos hadden afgelegd toonde Berry ons de eerste geheimen van de lariksen. Tussen de ogenschijnlijk stille, kale stammen zagen we een groepje Sijsjes van top naar top vliegen, hoorden we een Boomkruiper, die we laten ook zagen, en namen we een Grote Bonte Specht waar. Even later konden we de Sijsjes van dichterbij zien, prachtig geel tegen de blauwe lucht op de lariksappeltjes, met hun kenmerkende nasale geluidjes. Vervolgens hoorde Berry de Matkopmees, die we uiteraard even later zagen; later hoorden en zagen we de Glanskop. Ook hoorde hij de Zwarte Mees (fietspomp) maar die hebben we geloof ik niet gezien. Verder liet hij ons de roep van een verre Havik horen. Ongelooflijk wat er te beleven is als je de geluiden herkent. Toch wist een gewone Koolmees met zijn roep ook Berry nog even op het verkeerde been te zetten, ook al had hij ons van tevoren zelf gewaarschuwd voor het Drentse accent van de vogels. Opeens vloog laag een bruine vogel weg: niet zo snel of Berry zag dat het een Houtsnip was. Erg leuk natuurlijk, ook voor de gevorderden, zoals ik later begreep. Even pauzerend aan de rand van het gebied werd door enkelen in de verte

een Blauwe Kiekendief gezien ('heel makkelijk, witte stuit'). Weer in het bos konden we van dichtbij Goudhaantjes zien en horen. Zo kwamen we langzaam bij het open heidegebied. Berry had een afspraak gemaakt met de Klapekster maar het was natuurlijk spannend of die het niet vergeten was. Maar nee, de Klapekster zat ons doordrustig op te wachten, boven in een top van een boom midden op de hei. We begrepen dat dit heel karakteristiek is, evenals het silhouet en 'uilenballen'. En dat je in eenzelfde gebied ook niet naar een tweede hoeft te zoeken. Dit was dus een soort hoogtepunt, vooral ook omdat met de Klapekster reclame was gemaakt voor de excursie. Vervolgens hebben we een poos naar mezen geluisterd en gekeken. De Kuifmees (roffeltje) hadden we al gehoord, maar nu zagen we ze ook, bij een groep andere mezen met Kool, Pimpel en Staart (trr trr). Tevreden met de 'oogst' liepen we terug toen opeens een groep van acht reeën vlak langs ons rende. Zo eindigde deze geslaagde excursie; voor mij zeer leerzaam dankzij de oren en ogen van Berry. Bedankt!

Annelies Bollen

Korhoenders op de Sallandse Heuvelrug, 28 maart 2004

Vroeg dag! Het vertrek was een half uur vroegerd en de klok was die nacht een uur vooruit gezet. Om even over halfzes vertrokken we met elf personen richting Nijverdal en om zeven uur konden we de auto parkeren bij hotel Dalzicht. Daar sloten zich nog drie vroege vogelaars bij ons aan.

Gedurende de wandeling van ongeveer één kilometer door het bos waren weinig vogels te horen. Misschien was het te vroeg en te koud. Eenmaal aan het eind van het bos raak je weer onder de indruk van de wat heuvelachtige, uitgestrekte heidevlakte. In de verte zingt een Grote Lijster en dan horen we het boldergeluid van het Korhoen. Een andere groep vogelaars had er al een ontdekt en zo konden wij meeprofiten van het bekijken van een haan die regelmatig zijn staart opzet- te.

Een hen vloog langs. Willem was het daar niet

mee eens, die dacht meer aan een Sperwer. Langzaam lopend en speurend maken we een wandeling rond de Haarlerberg. Erg ver weg tegen de horizon staan twee reeën en er zit één Korhoen in de boom en nog twee op de grond. Alleen met een telescoop te zien.

Tijdens het vervolg van de wandeling komen we op een punt waar we ze van dichterbij kunnen bekijken.

Regelmatig Roodborsttapuiten, Veldleeuweriken, Wulpen, Boomleeuweriken, waarvan één het begin van zijn zang laat horen. We horen ook nog de Raaf. In het bos Grote Bonte Specht en Ronald ziet en hoort een Zwarte Specht.

Een kleine koffiepauze en dan terug naar de parkeerplaats. Het is inmiddels 11.15 uur en tot 12.00 uur naar keuze een bezoek aan het café en/of het bezoekerscentrum.

Terug richting Ommen naar Junne. In eerste

instantie was het de bedoeling om naar Bentheim te gaan maar na een wijs advies van Pieter, vandaag onze excursieleider, hebben wij dat niet gedaan. Na een lange ochtend op de Sallandse Heuvelrug was afreizen naar Bentheim toch wel een beetje veel van het goede. Een betere optie was de Koelanden aan de Vecht in de buurt van Junne. Een wandeling langs de rand van het bos met doorkijk naar de Vecht en op twee plaatsen het Junner Koeland: stukken land die zijn omringd door aftakkingen van de Vecht.

Waarschijnlijk doordat het nu wat warmer is, is er meer leven in het bos. Glanskop, Matkop, Staartmezen, Boomklever, Boomkruiper, Roodborst, Winterkoninkje, Gaai, Grote Bonte Specht en ten slotte op de zandvlakte nog twee Boomleeuweriken. Tegen 14.00 uur waren we weer terug bij de auto en waren we het erover eens dat het mooi geweest was. Een gezellige, geslaagde excursie.

Lucie Jellinek

Excursie Westerpolder, 17 april 2004

De Westerpolder is een natuurgebied ten noorden van Kolham en maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur van het Strategisch Groenproject Midden-Groningen. Het natuurgebied is 235 hectare groot. In dit gebied worden door diverse instanties voorwaarden geschapen voor een natuurlijk verloop. Aangezien dit gebied nog in ontwikkeling is, biedt het voor vele vogels gunstige mogelijkheden om te broeden of door te trekken. Het zuidelijke deel van de polder is zanderig en droog. Vandaar gaat het in noordelijke richting geleidelijk over in veen (middenstuk) en vervolgens in klei. Daar wordt het natter en vinden we een aantal plasjes. Deze ontwikkeling zal ongetwijfeld leiden tot een verscheidenheid aan planten. De Rijksuniversiteit Groningen heeft een aantal proefvlakken uitgezet om hier onderzoek naar te doen. Na deze korte introductie van onze gids Leon Luijten van SBB werd het startsein gegeven voor de wandeling door de polder. Bepakt met verrekijker en telescoop begaven de veertien leden zich op weg met een heerlijk, vroeg voorjaarszonnetje in de rug. We waren nog geen vijf minuten onderweg toen we al door Leon werden geattendeerd op een 'Merel' in een van de bomen rechts langs de weg. Het geluid van deze vogel deed allesbehalve denken aan een gewone Merel. Met de telescoop werd het al snel duidelijk dat het hier om een vrouwtje Beplijster ging. Een betere start konden we ons niet voorstellen. In totaal werden zes exemplaren waargenomen. De mannetjes waren het talrijkst. Langs de weg zagen we

groepjes Graspiepers, nog op trek of al met de voorbereiding van een territorium bezig. En een mannetje Grote Bonte Specht dat zijn best deed om een vrouwtje te veroveren. Nadat we via het toegangshek de polder in waren gelopen, hoorden en zagen we op de droge zandgronden enkele Veldleeuweriken hun hoogste lied zingen. Het voorjaar is echt begonnen. Door het zuidelijke stuk loopt een moeilijk herkenbaar wandelpad, slecht gemarkeerd door zeer smalle, lage, gekleurde paaltjes. Wij waren bevoorrecht van dit pad af te mogen kijken en liepen verder in noordelijke richting naar de wat lager gelegen plasjes. Daar werden de eerste steltlopers en diverse eendensoorten gezien, waaronder Bergeend, Zomertaling, Wintertaling, Smient, Tafeleend en Kuifeend. Enkele mannetjes Krakeenden probeerden een wijfje het hof te maken. Een prachtig schouwspel. Van de steltlopers zagen we onder andere een groepje Kemphanen, Kluten en een solitaire Zwarte Ruiter. Grutto en Tureluur waren niet zo op onze aanwezigheid gesteld. In het midden van het westelijke plasje werden op een slikrandje een Bontbekplevier en een Strandplevier waargenomen. En plotseling kwamen twee reebokken aan de overkant van het water uit het hoge gras schieten en renden in onze richting dwars door de plas. Af en toe schoten ze bijna onder water wanneer ze in een geul terechtkwamen. Toen ze ons in het vizier kregen schrokken ze en gingen met grote sprongen terug naar de overkant, waarna ze weer verdwenen in het hoge gras.

Na dit spektakel werd de wandeling voortgezet. Uiteindelijk kwamen we op een fietspad uit dat de polder in het midden doorkruist. Voordat we het fietspad hadden bereikt moesten we nog even alle zeilen bijzetten om geen natte voeten op te lopen. Bij een bruggetje hoorden we een Blauwborst zingen die zich ook heel mooi liet bekijken. Daarvan maakten we dankbaar gebruik en we nuttigden hier onze lunch. Na de lunch volgden we verder het fietspad tot aan een ruiterspad dat verder recht omhoogloopt met de plasjes aan onze rechterzijde. Vanaf dat punt zagen we weer diverse eenden en werden we door Rinze op een overvliegende Lepelaar geattendeerd. In de weilanden buiten het natuurgebied werd een grote groep Knobbelzwanen met een enkele Zwarte Zwaan gezien. Een van de Knobbelzwanen droeg een gele halsband die met moeite door Willem afgelezen kon worden. Opmerkelijk was dat op de dijk alleen zwarte schapen liepen, met daartussen één wit lam.

Aan het eind van de plasjes buigt het pad af in oostelijke richting. Daar was een Buizerdpaar druk bezig met de voorbereiding van een nest. Geleidelijk buigt het pad af in zuidelijke richting. In de plasjes ter rechterzijde werden

prachtige Pijlstaarten gezien. Ook hier waren weer meerdere mannetjes aan het 'vechten' om één vrouwtje. Wat de hormonen in het voorjaar al niet teweegbrengen.

Tot aan de bosschages zagen we diverse Gele Kwikstaarten en overvliegende Kneutjes. Uiteindelijk kwamen we bij het bos aan, dat voornamelijk bestaat uit fijnspar met een smalle strook populieren en lage struiken. We volgden hier een pad dat door deze smalle strook loopt (evenwijdig aan de geasfalteerde weg). Daar werden de eerste nieuwkomers gesignaleerd, waaronder Zwartkop, Geelgors, Fitis en Boompieper. Vooral de laatste liet zich heel goed bekijken toen ie rustig op een polletje zat. Het was niet gemakkelijk om dit polletje te beschrijven voor diegene die moeite had om deze vogel te lokaliseren, omdat het helemaal werd opgenomen in de achtergrond. Ik meende bijna tien beschrijvingen te hebben gehoord voor een polletje. Hilariteit alom. Maar je wilt een ander ook een blik gunnen op deze vogel, toch? Aan het eind van dit pad vervolgden we de parallelweg richting de parkeerplaats waar we waren begonnen aan deze gezellige wandeling onder leiding van een zeer vakkundige gids.

Pieter Tepper en Petra Bolt